

SOPIMUSOPASSARJA NRO 1

Leena Hoppu-Mäenpää

Sopimusten siirto

sote- ja maakuntauudistuksessa

Esipuhe

Tämän oppaan tarkoituksena on auttaa kuntia, kuntayhtymiä ja maakuntia sopimusten selvittämiseen ja niiden siirtoon liittyvässä työssä. Oppaassa on kuvattu tiivistetyssä muodossa sopimusten siirtoon liittyvä sopimusprosessin kulku ja tuotu esiin siihen liittyviä pääkohtia. Opas on ensimmäinen osa sopimusoppaiden sarjaa. Myöhemmin julkaistavassa toisessa osassa käsitellään sopimuksiin liittyviä hankintajuridisia kysymyksiä.

Opas perustuu maakuntalain, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja pelastustoimen järjestämisestä annetun lain voimaantulon (jäljempänä VPL) annettuun hallituksen esitykseen sellaisena kuin se on 22.5.2017. Opasta päivitetään myöhemmin, mikäli lopulliseen lakiin tulee tästä oppaasta poikkeavia säännöksiä.

Sitä, mitä tässä oppaassa todetaan kunnasta, sovelletaan myös kuntayhtymiin (vaikka sitä ei olisi erikseen mainittu) lukuun ottamatta lakisääteisiä kuntayhtymiä eli sairaanhoitopiirejä, erityishuoltopiirejä ja maakuntien liittoja (VPL 18 §). Niiden osalta ohjeessa on joitakin omia kohtia. Koska niiden varat, velat ja sitoumukset siirtyvät kokonaisuudessaan maakunnalle, niiden siirto ei aiheuta yhtä paljon kysymyksiä kuin kuntien ja vapaaehtoisten kuntayhtymien sopimusten siirrot. Tämän johdosta tässä oppaassa pääpaino on kunnilta siirtyvissä sopimuksissa.

Oppaan liitteenä olevan aineiston avulla saa yksityiskohtaisen käsityksen sopimusten siirtoa koskevista säännöksistä. Ne on kopioitu joko suoraan tai referoituna voimaantulolakia koskevasta hallituksen esityksestä. Kuntaliiton jäseniltä ja asiakkailta tuleva palaute pyritään huomioimaan oppaan mahdollisessa päivitystyössä. Palautetta voi lähettää osoitteeseen [leena.hoppu-maenpaa\(at\)kuntaliitto.fi](mailto:leena.hoppu-maenpaa(at)kuntaliitto.fi) ja mahdolliset kysymykset osoitteeseen [muutostuki\(at\)kuntaliitto.fi](mailto:muutostuki(at)kuntaliitto.fi).

Lisätietoja:

johtava lakimies Leena Hoppu-Mäenpää, 040 580 8777

lakiasiaan johtaja Arto Sulonen, 0400 850 232

johtava lakimies Kirsi Mononen, 040 569 5511

johtava lakimies Pirkka-Petri Lebedeff, 0500 482 016

johtava lakimies Katariina Huikko, 050 566 4327

lakimies Tarja Krakau, 050 571 0018

lakimies Joonas Jännäri, 040 834 3036

lakimies Sampsa Matilainen, 050 361 4855

Sopimusten, omaisuuden, vastuiden selvitystyö 2017

- Kunnat ja kuntayhtymät sekä VPL 18 §:ssä tarkoitetut kuntayhtymät ja erityis-huoltopiirit valmistelevat selvitystä maakunnalle siirtyvästä omaisuudesta, vas-tuista ja sopimuksista.
- Kuntien ja kuntayhtymien on annettava selvitys sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen käytössä olevista *toimitiloista, siirtyvästä irtaimesta omaisuudesta ja sopimuksista* viimeistään 31.12.2017.
- Kuntien omistamien yhtiöiden sopimukset eivät siirry maakunnille, joten myös-kään selvitys ei koske yhtiöiden sopimuksia.
- VPL 18 § mukaisten kuntayhtymien ja erityishuoltopiirien on annettava VPL 19 §:n mukainen selvitys *omaisuudesta ja vastuista* viimeistään 28.2.2018. Selvi-tyksen antamisen jälkeen VPL 18 §:ssä tarkoitettu viranomainen ei saa päät-tää asioista, joilla olisi merkittäviä maakuntaa sitovia vaikutuksia, paitsi jos asia on kiireellinen (VPL 30 §).
- Selvitystä tulisi tehdä yhdessä maakunnan kanssa, joka koordinoi selvitys-työtä.
- Jolleivat kunta ja maakunta toisin sovi, maakunnalle eivät siirry sellaiset toimi-tilaa koskevat sopimukset, joissa kunta on sitoutunut lunastamaan kyseisen tilan omistukseensa sopimuskauden päätyttyä.
- Mikäli sopimus on sellainen, ettei sitä ole mahdollista siirtää tai jakaa eikä sitä ole taloudellisesti tai muista syistä perusteltua irtisanoa, kunnan tulee selvityk-sessä esittää, miten sopimukseen liittyvä vastuu jakautuisi ja käytännössä hoi-dettaisiin kunnan ja maakunnan välillä.
- Selvitys olisi hyvä saada valmiiksi mahdollisimman pian, jotta maakunnille jää riittävästi aikaa selvitysten läpikäyntiin.
- Selvitystyön yhteydessä on erinomainen tilaisuus järjestää sopimukset ja sopi-mushallinta kuntoon niidenkin sopimusten osalta, jotka eivät siirry maakun-nalle.

Maakunnat osallistuvat selvitystyöhön kevät / syksy 2017

- Maakunnat perustetaan kesällä/syksyllä 2017, mutta maakunnan valmistelusta vastaavien kanssa olisi hyvä keskustella selvityksen sisällöstä ja epäselvistä sopimuksista jo kevään 2017 aikana.

- Väliaikainen valmistelutoimielin osallistuu maakunnille siirtyvän irtaimen ja kiinteän omaisuuden selvittämiseen sekä maakunnille siirtyvien sopimusten ja niitä koskevien oikeuksien ja velvollisuuksien selvittämiseen.

Kuntien ja kuntayhtymien päätös siirtyvistä sopimuksista ja omaisuudesta 2017

- Kunnat ja kuntayhtymät tekevät omissa organisaatioissaan päätöksen selvityksessä ilmoitettujen sopimusten siirtämisestä maakunnalle.
- Koska sopimusten mukana siirtyy merkittävä määrä kuntien ja kuntayhtymien omaisuutta, päätös siirtyvistä sopimuksista olisi syytä tehdä valtuustossa ja kuntayhtymien osalta ylintä päätösvaltaa käyttävissä toimielimissä.
- Päätös tulee tehdä ennen vuoden 2017 loppua, mutta se olisi hyvä tehdä huomattavasti aikaisemmin, jotta maakunnille jäisi riittävästi aikaa sopimusten läpikäyntiin.
- Sopimukset voidaan siirtää vaiheittain ja siirtoa koskevia päätöksiä voidaan tehdä useita vaihe vaiheelta. Tämä helpottaa siirtymävaiheen hallintaa.
- Koska kaikki kuntien/kuntayhtymien selvityksessä mainitut sopimukset siirtyvät maakunnille, niiden ei yleensä kannata käyttää sopimuksessa mahdollisesti olevaa irtisanomisehtoa ja irtisanoa sopimusta päättymään ilman, että se neuvottelee asiasta maakunnan kanssa. Tarkoituksena on välttää tilanteita, joissa maakunta on vuoden 2019 alussa ilman sopimuksia ja siten toimintakyvytön.
- Ainoastaan tilanteissa, joissa sopimusten siirtäminen maakunnalle on epäselvää, kuntien ja kuntayhtymien kannattaa harkita sopimusten irtisanomista, mikäli niissä on sen salliva sopimusehto. Sopimuksen irtisanominen ilman siihen oikeuttavaa ehtoa tarkoittaa sopimusrikkomusta ja siitä seuraa vahingonkorvausvelvollisuus.

Maakunta käy selvityksen läpi 2017 ja 1-4/2018

- Maakunnan väliaikaishallinto vastaanottaa selvityksen, käy sen läpi ja neuvottelee tarvittaessa epäselvistä kysymyksistä kunnan kanssa.
- Maakunta voi pyytää selvityksen johdosta kunnalta ja kuntayhtymiltä käyttöönsä tarpeelliseksi katsomiaan lisäselvityksiä ja asiakirjoja.
- Jos maakunta katsoo, että selvityksen mukaan maakunnan hallintaan siirtyvät toimitilat, irtaimisto ja sopimukset eivät turvaa sosiaali- ja terveystoimen tai

pelastustoimen järjestämistä alueella, maakunnan on neuvoteltava niistä kunnan kanssa.

Maakunta tekee päätöksen siirtyvistä sopimuksista ja omaisuudesta 1-4/2018

- Lakiehdotuksessa määritellyt selvityksessä ilmoitetut sopimukset siirtyvät maakunnalle suoraan lain nojalla, joten maakunnalla ei ole mahdollisuutta kieltäytyä sopimusten ja omaisuuden vastaanottamisesta.
- Maakuntavaltuusto tekee päätöksen sopimusten, vastuiden ja irtaimen omaisuuden siirtymisestä sekä siirtymäkauden vuokrasopimuksen solmimisesta (VPL 24 §).
- Kunnat/kuntayhtymät voivat siirtää sopimukset vaiheittain ja myös maakunta voi tehdä useita eri siirtoa koskevia päätöksiä. Tämä helpottaa siirtymävaiheen hallintaa.
- Päätös/päätökset on tehtävä hyvissä ajoin ennen huhtikuun 2018 loppua, koska maakunnan on lakiehdotuksen mukaan lähetettävä viimeistään 30.4.2018 ilmoitus vastuulleen siirtyvien velkojen, vastuiden ja sopimusten velkojille ja sopimusosapuolille. Käytännössä velkojien/sopimusosapuolten hyväksyntä voidaan hakea jo aikaisemmin, vaikka lopullista maakunnan päätöstä ei vielä olisikaan olemassa.
- Jos kunta/kuntayhtymä on tyytymätön maakunnan selvityksen perusteella tekemään päätökseen, kunta voi hakea siihen muutosta hallinto-oikeudelta.
- Vastuu erimielisyyden johdosta aiheutuvista kustannuksista esim. sopijakumppania kohtaan on sillä, joka häviää oikeusriidan hallintotuomioistuimessa.

Voimaanpanolain vahvistamisen jälkeen solmitut sopimukset ja toimitiloja koskevat sopimukset

- Vahingonkorvausvastuut tai muut sopimuksen päättämisestä seuraavat vastuut sellaisista sopimuksista, jotka kunta tai kuntayhtymä solmii voimaanpanolain vahvistamisen jälkeen, mutta ennen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuun siirtymistä maakunnalle, eivät siirry maakunnalle jolleivät kunta/kuntayhtymä ja maakunta tästä toisin sovi.
- Näihin sopimuksiin kannattaa kirjoittaa irtisanomisehto, jolla sopimus saadaan päättyään viimeistään vuoden 2018 loppuun mennessä, elleivät kunta ja maakunta sovi kirjallisesti siitä, että maakunta ottaa vastuulleen tällaisen sopimuksen.

- Voimaantulolain vahvistamisen jälkeen kunnat/kuntayhtymät ovat velvollisia solmimaan maakunnan kanssa VPL 20 §:ssä mainituista toimitiloista vuokrasopimuksen 1.1.2019 alkaen (3+1), joten ne eivät voi lain voimaantulon jälkeen vuokrata tiloja muille ilman maakunnan kirjallista suostumusta.

Sopimukset, joita koskee rajoituslaki

- Kuntien ja kuntayhtymien tulee edelleen huomioida sopimusten solmimisessa, muuttamisessa ja suurissa investoinneissa laki kuntien ja kuntayhtymien eräiden oikeistoimien väliaikaisesta rajoittamisesta, joka tuli voimaan 1.7.2016.
- Sopimusten siirryttyä maakunnille niiden tulee huomata irtisanoa sopimukset vuoden 2019 aikana päättymään 12 kuukauden irtisanomisajalla. Kaikkien sopimusten osalta tulee kuitenkin aina katsoa, miten irtisanomisehto on kirjattu sopimukseen.

Maakunnan ilmoitus sopimusten siirrosta ja sopijakumppanin oikeus irtisanoa sopimus

- Maakunnan tulee viimeistään 30.4.2018 lähettää kirjallinen ilmoitus sen vastuulle siirtyvien velkojen, vastuiden ja sopimusten velkojille ja sopimusosapuolille.
- Ilmoituksesta on käytävä ilmi siirrykö velka, vastuu tai sopimus maakunnalta edelleen maakuntalain 16 luvussa ja VPL 5 luvussa tarkoitettulle palvelukeskuskelle.
- Velkojilla ja sopimusosapuolilla on oikeus irtisanoa velkasuhde tai sopimus päättymään 31.12.2018. Irtisanomisesta on ilmoitettava maakunnalle viimeistään 31.8.2018.

Sopimukset ja omaisuus siirtyvät maakunnalle 1.1.2019

- Vuonna 2017 annetussa selvityksessä ilmoitetut sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämiseen liittyvät sopimukset siirtyvät virallisesti maakunnalle 1.1.2019.
- Koska sopimukset siirtyvät suoraan lain säännöksen nojalla, siirto on mahdollinen, vaikka sopimuksessa olisi sen kieltävä ehto.

-
- Sopimusten ja omaisuuden siirto tarkoittaa käytännössä sitä, että kunta ja kuntayhtymät vapautuvat niiden osalta vastuusta.

Selvityksen täydentäminen 30.6.2019 mennessä

- Kuntien ja kuntayhtymien tulee täydentää antamaansa selvitystä 30.6.2019 mennessä, mikäli selvityksessä tarkoitetuissa toimitiloissa, siirtyvässä irtaimessa omaisuudessa tai sopimuksissa on tapahtunut olennaisia muutoksia selvityksen antamisen jälkeen ja mikäli maakunta katsoo selvityksen täydentämisen tarpeelliseksi.

LIITE 1 Tarkempaa tietoa sopimusten siirrosta

Alla oleva teksti perustuu voimaanpanolain (jäljempänä VPL) hallituksen esitykseen (jäljempänä HE).

Suluissa oleva pykälä tarkoittaa kyseisen lainkohdan hallituksen esityksen perusteluja.

Siirtyvät sopimukset (HE 22§)

Kunta siirtää maakunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämiseen liittyvät sopimukset 1.1.2019 lukien. Jos sopimus liittyy myös kunnan jäljelle jääviin tehtäviin eikä sitä ole mahdollista siirtää tai jakaa, kunnan ja maakunnan tulee sopia, miten sopimukseen liittyvät vastuut jakautuisivat kunnan ja maakunnan välillä sopimuksen voimassaoloajan. Joissakin tilanteissa joudutaan harkitsemaan sopimuksen irtisanomista, jos se sopimusehtojen mukaisesti on mahdollista ja taloudellisesti sekä muista syistä perusteltua.

Maakunnan vastuulle siirtyvät erilaiset palvelujen ostoihin ja materiaalien hankintaan liittyvät sopimukset sekä esimerkiksi koneiden, laitteiden ja autojen leasing-sopimukset tai muut vastaavat käyttöoikeussopimukset. Siirtyviin sopimuksiin lukeutuvat siten mm. kunnan solmimat sopimukset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuottamisesta.

Kunta siirtää maakunnalle sellaiset sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen toimitiloihin liittyvät vuokrasopimukset, joissa kunta itse on vuokralaisena, riippumatta siitä, mikä taho on vuokranantajana. Vuokranantajana voi siis edelleen olla esimerkiksi kunnan tytäryhteisö. Maakunnalle siirtyvät kaikki sellaiset toimitilojen hallintaa koskevat sopimukset, joissa tosiasiallisesti on kyse toimitilan vuokra- tai muuta käyttöoikeutta koskevasta sopimuksesta ja joissa kunta itse ei omista sopimuksen nojalla hallinnoimaansa tilaa.

Maakunnalle siirtyvät myös esim. sosiaalihuoltolain 21 §:n mukaisiin asumispalveluihin (tuettu asuminen, palveluasuminen, tehostettu palveluasuminen) liittyvät vuokrasopimukset, joissa kunta on ensin vuokrannut tietyt asunnot kyseisen kiinteistön omistajalta ja sen jälkeen vuokrannut ne edelleen varsinaisille asukkaille. Vastaavia asumiseen liittyviä säännöksiä on myös muissa laeissa, kuten lastensuojelulaissa, kehitysvamma-laissa ja vammaispalvelulaissa. Näissä tapauksissa maakunnalle siirtyisi sekä kunnan ja kiinteistön omistajan välinen sopimus että kunnan ja asukkaan välillä solmittu huoneenvuokrasopimus.

Kyseisissä asumispalvelujärjestelyissä kunta on tavanomaisesti vuokrannut kiinteistön-omistajalta myös kiinteistössä olevia oleskelu-, ruokailu- ja muita yhteisiä tiloja asukkaiden käyttöön. Myös nämä ns. yhteisiä tiloja koskevat vuokrasopimukset siirtyvät maakunnalle.

Sopimusten siirtymistä koskevat poikkeukset (HE 22§)

Maakunnalle eivät siirry sellaiset **toimitilaa koskevat sopimukset, joissa kunta on sitoutunut lunastamaan kyseisen tilan omistukseensa sopimuskauden päätyttyä**, jolleivät kunta ja maakunta toisin sopisi. Tällaisia lunastusehtoja voi olla muun muassa eräissä ns. kiinteistöleasing- tai elinkaarisopimuksissa. Tällaisten osalta kunnan ja maakunnan välillä solmittaisiin 20 §:ssä tarkoitetun siirtymäkauden ajaksi jälleenvuokraussopimus alkuperäisen sopimuksen pysyessä kunnan ja toimitilan omistajan eli yleensä rahoittajan välisenä. Siirtymäkauden jälkeen olisi mahdollista, että maakunta pitäisi tilan vuokralla aina alkuperäisen vuokrauksen loppuun saakka lunastusvastuun pysyessä kunnalla tai maakunta voisi ottaa vastuulleen myös lunastusvastuun. Tarkoituksena on, että kuntien erilaiset rahoitusjärjestelyt toimitiloihin liittyen eivät johda siihen, että toimitilojen omistajavastuu olisi kuntien välillä erilainen.

Maakunnalle ei myöskään siirry vahingonkorvausvastuuta tai muuta sopimuksen päättämiseen liittyvää vastuuta sellaisista **sopimuksista, jotka kunta solmii voimaantulon vahvistamisen jälkeen**, mutta ennen kuin sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy maakunnalle. Vastuu siirtyy maakunnalle vain, jos maakunta ja kunta siitä erikseen sopisivat. Säännöksen tarkoituksena on ehkäistä tilanteita, joissa kunta käytännössä sitoisi maakunnan pitkäaikaisiin, ehkä maakunnan kannalta epätoivottaviin sitoumuksiin tilanteessa, jossa on jo varmuus siitä, että järjestämisvastuu tulee siirtymään maakunnalle.

Takaussitoumukset, joita kunta on mahdollisesti antanut omistamansa, sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla toimivan yhtiön puolesta: Yhtiön osakeomistuksen siirtyessä 21 §:n mukaisesti maakunnalle, maakunta tulee takaussitoumuksen antajaksi kunnan sijasta.

Selvitys kunnasta siirtyvästä omaisuudesta, sopimuksista ja kunnalta vuokrattavista toimitiloista (HE 23§)

Kunnan on tehtävä maakunnalle yksityiskohtainen selvitys VPL 20–22 §:ssä tarkoitettuista sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen käytössä olevista toimitiloista, siirtyvästä irtaimesta omaisuudesta sekä sopimuksista 31.12.2017 mennessä. Selvityksessä tulee yksilöidä, mitkä kunnan hallinnassa olevat toimitilat olisivat siirtymässä maakunnan hallintaan. Selvityksestä tulisi toimitilan yksilöinnin lisäksi käydä yksityiskohtaisesti ilmi hallinnoiko kunta tilaa omistuksen vai vuokrasopimuksen nojalla. Jos tila on kunnan omistuksessa, kunnan tulisi tehdä selkoa VPL 20 §:ssä määritellyistä tilan ylläpitokustannuksista ja tilaan liittyvistä kunnan kohtuullisista pääomakustannuksista. Jos kunta hallinnoi tilaa vuokrasopimuksen tai muun käyttöoikeussopimuksen nojalla, sopimus tulee mahdollisimman tarkoin yksilöidä. Myös muut maakunnan vastuulle siirtyvät sopimukset tulee yksilöidä ja luetteloida mahdollisimman yksityiskohtaisesti.

Mikäli sopimus olisi VPL 22 §:n mukaisesti sellainen, ettei sitä olisi mahdollista siirtää tai jakaa eikä sitä olisi myös taloudellisesti tai muista syistä perusteltua irtisanoa, kunnan tulee selvityksessä esittää, miten sopimukseen liittyvä vastuu jakautuisi ja käytännössä hoidettaisiin kunnan ja maakunnan välillä. Tarvittaessa kunnan ja maakunnan tulee neuvotella asiasta.

Yksityiskohtaista luetteloa siirtyvästä irtaimistosta ei olisi välttämättä tarpeen tehdä, vaan lähtökohtaisesti maakunnalle siirtyy toimitiloissa oleva, toimintaan liittyvä irtain omaisuus. Tältä osin selvityksen pohjana olisi perusteltua käyttää mahdollisuuksien mu-

kaan kunnan käyttöomaisuuskirjanpitoa. Selvityksessä tulisi kuitenkin erikseen luetteloida sellainen irtain omaisuus, jonka omistusoikeus tulee rekisteröidä, kuten esimerkiksi autot. Tältä osin selvitys liittyy VPL 32 §:ään, jonka mukaan selvitykseen perustuva maakunnan päätös vastaisi omaisuuden saantokirjaa.

Maakunta voi pyytää lisäselvityksiä (HE 23§)

Maakunnalla on oikeus pyytää kunnalta käyttönsä tarpeelliseksi katsomiaan lisäselvityksiä ja asiakirjoja. Maakunnan tulee myös käynnistää neuvottelut kunnan kanssa, jos maakunta katsoisi selvityksen kunnalta saatuaan, että maakunnan hallintaan kunnan selvityksen mukaan siirtyvät toimitilat, irtaimisto ja sopimukset eivät turvaisi sosiaali- ja terveystoimen tai pelastustoimen järjestämistä maakunnan alueella. Kunnan ja maakunnan on käytännössä perusteltua ja suositeltavaa neuvotella selvityksen tekemisen yhteydessä ja tehdä selvitys mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä.

Selvityksen täydentäminen 30.6.2019 mennessä (HE 23§)

Kunnan tulee täydentää antamaansa selvitystä 30.6.2019 mennessä, mikäli selvityksessä tarkoitetuissa toimitiloissa, siirtyvässä irtaimessa omaisuudessa tai sopimuksissa on tapahtunut olennaisia muutoksia selvityksen antamisen jälkeen ja mikäli maakunta katsoo selvityksen täydentämisen tarpeelliseksi. Koska selvityksen antamisen ja maakunnan toiminnan aloittamisen välillä on yksi kokonainen kalenterivuosi, on selvää, että olosuhteissa saattaa tapahtua muutoksia, joilla on merkitystä myös maakunnan toiminnan kannalta. Kunta on esimerkiksi saattaa solmia sopimuksia, jotka tulisi siirtää maakunnalle.

Maakunnan päätös (HE 24§)

Maakuntavaltuusto käsittelee kunnan ja kuntayhtymien tekemän VPL 23 §:n mukaisen selvityksen ja päättää sen perusteella VPL 20 §:ssä säädetyn siirtymäkauden vuokrasopimuksen solmimisesta, VPL 21 §:ssä säädetyn irtaimen omaisuuden siirtymisestä sekä VPL 22 §:ssä säädettyjen sopimusten ja vastuiden siirtymisestä maakunnalle ja maakunnan vastuulle. Maakuntavaltuuston päätös tulee tehdä hyvissä ajoin ennen 1.1.2019 tapahtuvaa siirtymää.

Kunnan valitusoikeus (HE 24§)

Kunnalla on oikeus hakea hallinto-oikeudelta muutosta edellisessä kappaleessa mainittuun (VPL 24 §:ssä tarkoitettuun) maakunnan päätökseen. Valitukseen sovelletaan muutoin mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään. Valitusoikeudella on varauduttu siihen, että kunnan ja maakunnan välillä ei välttämättä saavuteta neuvottelujen jälkeenkään yksimielisyyttä toimitilojen, siirtyvän irtaimen omaisuuden tai sopimusten osalta. Tällöin maakunta päättäisi asiasta VPL 24 §:n mukaisesti ja kunnalla olisi päätökseen valitusoikeus.

Vaikka kunta olisi valittanut maakuntavaltuuston päätöksestä, maakunnalla on kuitenkin oikeus järjestää vastuullaan olevia sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palveluja kunnan omistamissa ja hallinnoimissa toimitiloissa sekä käyttää palvelujen

järjestämiseen tarvittavaa, kunnan omistamaa tai muutoin hallinnoimaa irtaimistoa siihen saakka, kunnes hallinto-oikeuden päätös asiassa olisi lainvoimainen. Tarkoitus on turvata palvelutoiminnan häiriötön jatkuminen. Maakunnan tulee maksaa hallinnassaan olevista toimitiloista vuokraa kuten VPL 20 §:ssä säädetään.

Maakunnan ilmoitus velkojille ja sopimusosapuolille (HE 29§)

Maakunnan on viimeistään 30.4.2018 lähetettävä kirjallinen ilmoitus maakunnan vastuulle siirtyvien velkojen, vastuiden ja sopimusten velkojille ja sopimusosapuolille. Maakunnan ilmoituksesta tulee käydä ilmi, siirtyykö velka, vastuu tai sopimus maakunnalta edelleen maakuntalain 16 luvussa ja VPL 5 luvussa tarkoitetulle palvelukeskukselle.

Velkojilla ja sopimusosapuolilla on oikeus irtisanoa velkasuhde tai sopimus päättymään 31.12.2018. Irtisanomisesta olisi ilmoitettava maakunnalle viimeistään 31.8.2018.

Siirrettävän kuntayhtymän viranomaisen toimivalta (HE 30§)

VPL 18 §:ssä tarkoitetun eli maakuntaan siirrettävän kuntayhtymän viranomaisen ei saa VPL 19 §:ssä tarkoitetun, maakunnalle annetun selvityksen antamiseen jälkeen päättää asioista, joilla olisi merkittäviä maakuntaa sitovia vaikutuksia, paitsi jos päätöksentekoa ei voida asian kiireellisyyden vuoksi lykätä. Säännöksen tarkoituksena on turvata kuntayhtymien onnistunut siirtäminen maakuntiin sekä estää vaikutuksiltaan pitkäaikaisten ja taloudelliselta merkitykseltään suurten, maakuntaa sitovien päätösten tekeminen ilman maakunnan myötävaikutusta. Säännös rajoittaa siirrettävän kuntayhtymän viranomaisen toimivaltaa sellaisissa luonteeltaan periaatteellisissa, uusissa tai laajakantoisissa asioissa, joista päättämisen olisi katsottava kuuluvan maakunnalle. Tällaisina voitaisiin pitää esimerkiksi päätöksiä, joilla on pitkäaikaisia vaikutuksia maakunnan talouteen. Kuntayhtymän viranomaisilla olisi edelleen oikeus tehdä tarvittavia, tavanomaisia täytäntöönpanoluonteisia päätöksiä ja huolehtia muutoinkin kuntayhtymän hallintoon kuuluvista tehtävistä maakuntaan siirtämiseen saakka.

Maakuntaan siirrettävän kuntayhtymän viranomaisen päätöksestä, joka on tehty VPL 19 §:ssä tarkoitetun selvityksen antamisen jälkeen, mutta ennen kuntayhtymän siirtämistä maakuntaan, saisi valittaa kuntalaissa säädetyllä tavalla myös sillä perusteella, että päätös on VPL 30§:n 1 momentin vastainen. Kuntayhtymän päätöksestä saisi valittaa kuntalaissa säädettyjen tahojen lisäksi myös maakunta. Maakunnan valitusoikeus on perusteltu, koska kuntayhtymän viranomaisien päätökset saattaisivat vaikuttaa olennaisesti maakunnan toimintaan ja talouteen tulevaisuudessa.

Maakunnan omaisuuden, sopimusten ja vastuiden siirto palvelukeskukselle (HE 31§)

Maakunnan on siirrettävä omistukseensa tulleet kiinteistöt, kiinteistön hallintaan oikeutavat kiinteistöosakeyhtiöiden osakkeet, maanvuokrasopimukset sekä toimitilojen vuokrasopimukset maakuntien yhdessä omistamalle, tätä tarkoitusta varten perustetulle palvelukeskukselle. Palvelukeskuksesta säädetään tarkemmin maakuntalain 16 luvussa ja VPL 5 luvussa. Yhtiölle siirtyvät myös VPL 20 §:ssä tarkoitetut, maakunnan ja kunnan

väliset, 1.1.2019 – 31.12.2021 väliselle ajalle solmitut, ns. siirtymäkauden vuokrasopimukset, jolleivät maakunta ja palvelukeskus sopisi näiden osalta asiasta toisin. Maakunnan tulee päättää omistusten ja vuokrasopimusten siirrosta niin, että ne olisivat edellä tarkoitetun osakeyhtiön omistuksessa ja hallinnassa 1.1.2019 lukien.

Omaisuuksien saanto (HE 32§)

Sairaanhoitopiirien, erityishuoltopiirien ja maakunnan liittojen antama VPL 19 §:ssä säädetty selvitys sekä maakunnan kuntien ja kuntayhtymien selvityksen perusteella maakunnan VPL 24 §:ssä tekemä päätös samoin kuin maakunnan VPL 31 §:n perusteella tekemä päätös sopimusten ja vastuiden siirrosta palvelukeskukselle vastaavat omaisuuden saantokirjaa.

Kuntayhtymiltä ja erityishuoltopiireiltä siirtyy maakuntiin ja maakunnista edelleen maakuntien omistamaan osakeyhtiöön huomattava määrä erilaista omaisuutta. Mukana on muun muassa kiinteistöjä, maanvuokrasopimuksia sekä kiinteistöosakeyhtiöiden osakkeita. Samoin kunnista ja VPL 26 §:ssä tarkoitetuista muista sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymistä saattaa siirtyä maakuntiin sellaista irtainta omaisuutta, joka vaatii esimerkiksi omistuksen rekisteröinnin. Erillisten saantokirjojen laatimisessa voisi olla huomattava määrä oikeusvarmuuden kannalta tarpeettomaksi katsottavaa työtä, kun otetaan huomioon, että omaisuus siirtyy maakunnalle yleisseuraantona ja että merkittävä osa omaisuudesta siirtyy edelleen maakuntien omistamaan osakeyhtiöön laissa olevan, maakuntia velvoittavan säännöksen perusteella.

Säännös ei kuitenkaan vapauta muista saannon lainvoimaisuuden saavuttamisen edellytyksistä, kuten esimerkiksi maakaassa tarkoitetun lainhuudon hankkimisesta. VPL 31 §:ssä tarkoitetun palvelukeskuksen olisi haettava lainhuutoa kuuden kuukauden kuluessa omistusoikeuden siirtymisestä.